

A földalatti egyház hangja

Elbeszélt életrsorsok archívuma (1945–1990)*

A XX. század közepétől, a II. világháborút követően olyan mérvű egyház- és tágabban keresztényüldözés zajlott Magyarországon, melynek máig ható következményeit tapasztalhatjuk.

Az archívum célja: összegyűjteni az egyház- és keresztényüldözés áldozatainak életútját a témával kapcsolatosan. Áldozatnak tekinthető minden olyan korabeli szereplő, akik a hivatalos politikai szándék miatt vallásosságukban, egyházi szerepvállalásukban akadályoztatva, meghurcoltatva voltak. Az üldözöttek köre: katolikus egyházi szerephordozók (püspökök, papok, szerzetesek), szerepvállaló laikusok.

Az Archívum létrehozásának időszerúsége:

1. A közéletben nem beszédtéma az egyházi szereplők (klerikusok, laikusok) ellenzéki tevékenysége a kommunizmus/szocializmus időszakában, a „földalatti egyház” hatása a rendszerváltásra.
2. Az ÁBTL levéltárában zajló történészi munka eredményeképpen napvilágra kerülnek tanulmányok, amelyek levéltári források értelmezésére vállalkoznak. A minőségi tudományos kutatás módszertani felfogása szerint többféle adatforrásból kell a kutatónak dolgoznia ahhoz, hogy a valóság leírása minél hitelesebb legyen. Ehhez szükséges a levéltári forrásokat olyan oral history életutakkal – az elbeszélt történelem dokumentumaival – kiegészíteni, amelyek az írott történelmi források mellé szóbeli emlékezetként állíthatók.
3. Az archívum elsődleges célja szóbeli élettörténetek gyűjtése az eseményeket átélte, egyre idősebb szereplőkkel. A „kommunikatív emlékezet” idővel „kulturális emlékezetté” rögzül, ennek a korszakhatárnak, átmenetnek az elszalasztása, egy árnyaltabb kép megrajzolásának elmulasztása történelmi hiba lenne.
4. Elsődleges források gyűjtése mellett vállalkozunk másodlagos források archiválására is. Ez annyit jelent, hogy a már elkészült anyagokról listát készítünk, és amennyiben lehetséges, másolatokat készítünk róluk.

A kutatócsoport vezetője a téma tapasztalt kutatója és a kvalitatív társadalomkutatási módszerek avatott alkalmazója, Dr. habil. Bögre Zsuzsanna docens asszony, akinek – kiindulásképpen – már rendelkezésére áll releváns anyagok saját gyűjteménye. A kutatócsoportban elsődlegesen a Szociológiai Intézet tagjai vesznek részt, bevonva a felsőbb éves hallgatókat és a tőlünk kikerült doktoranduszokat is.

Piliscsaba, 2015. március

* A munka a PPKE BTK Kari Tanácsa által jóváhagyott, „A keresztényüldözés emlékezzetára” nevű kutatócsoport keretei között zajlik.